

Mishnah Zevahim, chapter 8

משנה זבחים פרק ח

(1) All sacrifices which became mixed up with [חטאות המתות] sin-offerings that must be left to die [i.e., which for some reason cannot be offered up, nor graze until blemished and then sold for *hullin*, rather, must be kept until they die. They are as follows: (a) the young of a sin-offering which calved before it was slaughtered; (b) the substitute of a sin-offering; (c) one whose owner died; (d) a sin-offering whose owner had already made atonement through another animal, e.g., the original sin-offering was lost, whereupon he brought another and sacrificed it, and then the original one was found; (e) an animal consecrated before it was one year old, but which passed its first year before being sacrificed], or with an ox [that killed a human and] that is to be stoned (see Exodus 21:28), even [if only] one in ten thousand [got mixed up], all must be left to die [since any one of them may be the one from which is prohibited deriving any benefit thereof, and where livestock is concerned, there is no (בטל ברוב) neutralization in a majority]. [If they were mixed up] with an ox with which a transgression had been committed, [e.g., that had killed a man based on the testimony of only one witness or of its owner so that it cannot be stoned, so, too], a *roba* or a *nirba* [animals, male or female used bestially without two witnesses]; or [they got mixed up with] an animal that had been set aside [for an idolatrous sacrifice] or that had been worshipped [as an idol]; or [sacrificial animals which got mixed

רבנו עובדיה מברטנורא

א כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות. הכי קאמר, כל הזבחים שנתערבו בהם חטאות המתות, או שור הנסקל; אפילו אחד ברובא ימותו כולן. דכיון דנתערבו באיסורי הנאה, אין תקנה לפדותם דנימא ירעו עד שיסתאבו. ולא בטלי ברובא, דבעלי חיים חשיבי ולא בטלי. וחטאות המתות הן חמש ואלו הן, ולד חטאת, ותמורת חטאת, וחטאת שמתו בעליה, ושכיפרו בעליה באחרת, ושעברה שנתה. אלו חמש חטאות מניחין אותן במקום סגור עד שימותו מאיליהן, והן נקראין חטאות המתות: בשור שנעבדה בו עבירה. שהוא נפסל בה להקרבה. כגון שהמית את האדם על פי עד אחד שאינו אסור להדיוט לפי שאינו נסקל אלא על פי שני עדים: או על פי הבעלים. שבאו בעלים לבית דין והודו שהמית, דאפטר ליה מסקילה דמודה בקנס פטור. אבל לגבוה נאסר. דקיימא לן, ומן הצאן, להוציא את הנוגה: ורובע ונרבע. על פי עד אחד, או על פי בעלים, או קודם שנגמר דינו, או שהיה אותו שהמית והרובע והנרבע [של] נכרי. שנאסר לגבוה ולא להדיוט: מוקצה. שהפרישוהו

up with] that which was a [prostitute's] fee, or [the sacrifice got mixed up with that which was] exchanged [for a dog]; or that which was *kilayim* [a hybrid, the offspring of two heterogeneous animals, e.g., a goat and a sheep]; or [an unrecognizable] *treifah* [such as an

animal, clawed by a wolf, which got mixed up with animals, wounded by thorns]; or an animal calved by Caesarean section [these last two are included, though not implicated in sin, because the same law applies to them], they must graze until they all become unfit [for a sacrifice, i.e., blemished, since of each it could be said that it is the sacrificial animal, which may not be slaughtered outside the Temple Courtyard. However, once an animal is blemished, it is no longer valid as a sacrifice]; then they are sold [and redeemed with money], and one brings [i.e., purchases, out of those monies, a sacrifice] of the same variety [as that which had been mixed up] at the price of the best of them [i.e., the most expensive animal]. If they were mixed up with unblemished [animals] of *hullin* [i.e., one consecrated animal with either one or many of *hullin*], the *hullin* must be sold for the purpose of that variety [e.g., an animal consecrated for a peace-offering was mixed up with five of *hullin*, five of the six must be sold to people who owe a peace-offering. Thus all six are now sacred and stand for the same purpose and are sacrificed in the name of its owner, see next Mishnah].

(2) [If] a sacrifice [was mixed up] with a sacrifice, both being of the same variety [e.g., both are peace-offerings or burnt-offerings, but belong to different owners]: This one must be offered in the name of its owner [i.e., the priest has in mind, let this animal be for whoever is its owner, without thinking of his name], and

רבנו עובדיה מברטנורא

לקרבן עבודה זרה, ונעבד נמי, שניהן מותרים להדיוט: **באתנן ומחיר**. כל הני חולין נינהו, וזבח אחד מעורב בהן, כולן ירעו. שאי אפשר לשחוט אחד מהם בלא מום, שמא זהו הזבח, והשחוט קדשים בחוץ חייב כרת. ולמכרו לצרכי עולות אי אפשר שהרי פסולים: **ויביא בדמי היפה שבהן מאותו המין**. אם חטאת חטאת, ואם עולה עולה, ויקח מעות כשיעור דמי היפה שבכולן, ויאמר, כל מקום שהוא הזבח יהא מחולל על המעות הללו: **נתערב**. זבח אחד בחולין כשרים הרבה: **ימכרו החולין כולן לצרכי אותו המין**. שהיה הזבח שנתערב בהן, ונמצאו כולן קדשים ממין אחד, אלא שאין ידוע מי בעליו של כל אחד ואחד, שהרי הזבח הראשון שם בעליו עליו ואין ידוע איזהו. ותקנתו שיקריב כל אחד לשם מי שהוא ויאמר כשיקריב כל אחד, הרי הוא לשם בעלים שלו: **ב מין במינו**. חטאת בחטאת, עולה בעולה, שלמים בשלמים, אלא שהן של בעלים הרבה: **יקריב כל אחד לשם**

ובנעבד, ובאתנן, ובמחיר, ובכלאים, ובטרפה, וביצא דפן, ירעו עד שישתאבו, (וימכרו) ויביא בדמי היפה שבהן מאותו המין. נתערב בחלין תמימים, ימכרו החלין לצרכי אותו המין: **ב קדשים בקדשים מין במינו**, (זה) יקרב לשם מי שהוא (וזה) יקרב

the other must be offered in the name of whoever is its owner. If a sacrifice [was mixed up] with a sacrifice, both being of different varieties [e.g., a burnt-offering with a peace-offering], they must graze until they become unfit and are sold [they cannot be offered themselves, because their rites

of sprinkling and presenting the *emurim* are dissimilar], and then one purchases at the price of the better of them, [an animal] of each kind [one for each sacrifice and if one sold for one hundred and the other for two hundred, he must now buy a burnt-offering for two hundred and a peace-offering for two hundred], and bears the loss out of his own pocket. If they [sacrificial animals] were mixed up with a firstborn or of *ma'aser*, they must graze until they become unfit, and then are eaten as firstborn or tithe [i.e., the animals are redeemed, and other sacrifices are bought with the redemption money. All those which were mixed up are eaten as firstborn or *ma'aser*, that is, they are subject to the same laws as these when blemished, which is, that they must not be slaughtered in the public market nor sold by weight]. It is possible for all [sacrifices] to be mixed up, except the sin-offering and the guilt-offering [because they are distinct: the sin-offering is never a ram, and the guilt-offering is always a ram].

(3) If a guilt-offering got mixed up with a peace-offering [both have their blood

רבנו עובדיה מברטנורא

מי שהוא. ולא יזכיר שם אדם. והני מילי, בקרבנות של נשים דלא בעו סמיכה, דכתיב בני ישראל וסמך, בני ישראל סומכים ואין בנות ישראל סומכות. אבל בקרבן אנשים דבעו סמיכה, לא: **מין בשאינו מינו ירעו.** שאי אפשר בהקרבה, שחלוקין במתן דמים או בהקטרותן או באכילתן: **ויפסיד המותר מביתו.** שאם מכר אחד מהן בשנים והאחר באחד, צריך להביא מכל מין בשנים כיון שאין ידוע מאיזה מין הוא אותו שנמכר בשנים, ונמצא מפסיד אחד מביתו: **נתערבו בבכור ובמעשר בהמה.** שאין להם פדיון שתחול קדושתו על דמיהן ויצאו הן לחולין, אלא נאכלין במומן, הבכור נאכל לכהנים והמעשר לבעלים: **כולן ירעו עד שיסתאבו.** שיפול בהן מום. ויאמר, כל מקום שהוא הזבח יתחלל על המעות הללו. ומותרים לאכלן, ובלבד שיאכלו בתורת בכור ומעשר, שלא ימכרם באטליו ולא ישקלם בליטרא. ומדמי הזבח יקריב מינו של זבח: **הכל יכולים להתערב.** כלומר, אם נתערבו יש ספק בתערובתן: **חוץ מן החטאת עם האשם.** שהחטאת אינה לעולם איל, ואשם אינו אלא איל. ואי אשם מצורע ואשם נזיר הוא שהן באים כבשים, מכל מקום הן זכרים, והחטאת אינה באה אלא נקבה. אבל חטאת ועולה מתערבים, כגון שעיר נשיא בשעיר עולת נדבה. וכל שכן חטאת ושלמים. שהכל קרב שלמים בין זכרים בין נקבות. וכן איל של עולת נדבה באשם: **ג אשם שנתערב**

sprinkled the same way (two sprinklings which constitute four, see above 5:4), however, the peace-offering may be slaughtered anyplace within the Temple Courtyard, eaten by all, within Jerusalem, for a period of two days and one night; the guilt-offering is slaughtered at the

בְּשִׁלְמִים, (יִרְעוּ עַד שִׁסְתָּאבוּ). רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, שְׁנֵיהֶם יִשְׁחָטוּ בְּצִפּוֹן, וַיֵּאָכְלוּ כַחֲמוֹר שְׁבָהָן. אָמְרוּ לוֹ, אֵינן מִבִּיאִין קֹדְשִׁים לְבֵית הַפֶּסֶל. נִתְעַרְבוּ חֲתִיכוֹת בְּחֲתִיכוֹת, קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים בְּקֹדְשִׁים קְלִים, הִנָּאֲכָלִין לְיוֹם אֶחָד בְּיֵאָכְלִים לְשָׁנֵי יָמִים, וַיֵּאָכְלוּ כַחֲמוֹר שְׁבָהָן: דִּ אַבְרֵי חֲטָאת שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּאַבְרֵי עוֹלָה, רַבִּי

north side of the Temple Courtyard, and eaten only within the confines of the Courtyard, by male priests, for one day and one night only], [Version of Tosfot Yom Tov does not include, "They must graze until they become unfit."] Rabbi Shimon says: Both must be slaughtered at the north [side of the altar, the side prescribed for the slaughtering of a guilt-offering; since the peace-offerings could be slaughtered on any side of the Temple Court] and eaten in accordance with [the laws of] the more stringent of them [i.e., as guilt-offerings, namely, during one day and one night only, within the Temple Courtyard, and by male priests]. They said to him: One must not bring sacrifices to the place of unfitness [for one of the sacrifices is a peace-offering, and is fit on the second day; we cannot therefore consign it to the place of unfitness, as is necessary in Rabbi Shimon's ruling. Hence they must be left to graze until blemished]. If pieces [of flesh] were mixed up with pieces [of flesh], sacred sacrifices of the highest degree with sacrifices of a lesser degree, [pieces] that are eaten one day with [those] that are eaten two days and one night, they must be eaten in accordance with [the laws of] the more stringent of them [here the Rabbis agree, as there is no alternative]. (4) If the limbs of a sin-offering [of which may be eaten by the priests] were mixed up with those of a burnt-offering [which are completely consumed on the

רבנו עובדיה מברטנורא

בשלמים. שמתן דמו של אשם ושלמים שוה: **שניהם ישחטו בצפון.** דשלמים שחיתתן בכל מקום ויכולים נמי לשחטן בצפון במקום ששוחטים האשם: **כחמור שבהן.** לפנין מן הקלעים לזכרי כהונה ליום ולילה. ולא בשלמים הקלים שנאכלים בכל העיר לכל אדם לשני ימים ולילה אחד. ובעל השלמים יצא ידי נדרו, דהא שלמים לשמן הן קרבין, שמקריב כל אחד לשם מי שהוא: **אין מביאין קדשים לבית הפסול.** שממעט את אכילת שלמים בין באוכליהן בין בזמן אכילתן ומביאן לידי נותר. אלא ירעו ויסתאבו וימכרו כדאמרינן גבי קדשים בקדשים מין בשאינו מינו, ויביא בדמי היפה שבהן כו'. ואין הלכה כר' שמעון: **חתיכות בחתיכות.** אם נתערבו חתיכת קדשי חתיכה של קדשים קלים, או חתיכה של קדשים קלים הנאכלים ליום אחד כגון שלמי תודה עם חתיכה של קדשים קלים הנאכלים לשני ימים ולילה אחד דהיינו שאר שלמים, בהא מורדו רבנן לר' שמעון דיאכלו כחמור שבהן, דמאי אית ליה למעבד: **ד אברי חטאת.** שבשרה נאכל לכהנים: **שנתערבו**

altar]: Rabbi Eliezer says: He must place [them all] on the top [of the altar], and I regard the flesh of the sin-offering on top as though it were wood [it cannot be ritually burnt, but it can be regarded merely as fuel]. But the Sages maintain: They must become disfigured, [i.e., until they become unfit as *notar* by leaving it over past its prescribed time] and then go out to the place of burning [and are burnt where all unfit flesh is burnt. But they may not be regarded and treated simply as fuel].

(5) [If the] limbs of burnt-offerings [were mixed up] with the limb of a blemished [burnt-offering which is prohibited from being offered on the altar], Rabbi Eliezer said: If [a *Kohen* who was not aware,] offered the head of one of them, all the [remaining pairs of] heads are to be offered [two at a time, so that one surely is of the burnt-offering]; [or if he mistakenly offered] the legs of one of them, all the [remaining pairs of] legs are to be offered [i.e., burnt on the altar. For I assume that the head or the legs, already offered, belonged to the blemished animal, and so, all the rest are of the unblemished ones; however, we still require that they be offered in pairs]. But the Sages maintain: Even if they had offered

רבנו עובדיה מברטנורא

באברי עולה. שכולה כליל: יתן למעלן. יתן אברי התערובת כולן על העצים. וטעמא דר' אליעזר, דאמר קרא (ויקרא ב) כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה, והכי משמעותא דקרא, כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו, ולא תקטירו כל שממנו אשה לה, דהיינו השיריים של קרבן. קרבן ראשית תקריבו מן השאור והדבש לה, שתי לחם מן השאור, וביכורים מפרי העץ שהם תאנים ותמרים. ואל המזבח דרשינן ליה בין שאור ודבש בין אשיריים, לריח ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשם עצים, והיינו דקאמר ר' אליעזר ורואה אני את בשר חטאת כאילו הן עצים: **וחכמים אומרים תעובר צורתן.** כלומר יניח אותן עד שיפסלו ויצאו לבית השריפה כשאר פסולי המוקדשים, ואינו מעלן למזבח, דהא עבר משום כל שממנו לאשים הרי הוא בבל תקטירו, וחטאת דאימוריו קרבים לאשים הרי הבשר בבל תקטירו. והלכה כחכמים: **ה אברים באברי בעלי מומים.** אברים כשרים שנתערב בהן אבר אחד של בעלי מומין, ובא כהן שאינו יודע בתערובתן והקריב אחד מן הראשין, יקרבו כל הראשין לכתחילה, דתלינן איסורא בההוא דקרב, והנך כוליהו כשרים נינהו. ובגמרא מפרש דלא שרי ר' אליעזר אלא להקריבן שנים שנים דודאי חד מוהנך זוג דהיתרא הוא ונתנה הקרבה זו ליקרב משום ההוא דהיתר. ואי משום ההוא דספק איסור, איכא למתלייה באותו שקרב תחלה קודם שנמלך. אבל אחד אחד שמא לא נתנה הקרבה זו ליקרב אפילו לר' אליעזר דילמא האי דאיסורא

אליעזר אומר, יתן למעלן, ורואה אני את בשר החטאת מלמעלן כאלו הוא עצים. וחכמים אומרים, תעבר צורתן ויצא לבית השרפה: ה אברין באברי בעלי מומין, רבי אליעזר אומר, אם קרב ראש אחד מהן, יקרבו כל הראשין. כרעו של אחד מהן, יקרבו כל הכרעים. וחכמים אומרים, אפלו

all except one [pair] of them, it goes to the place of burning [unfit flesh].

(6) If the blood was mixed with water; if it retains the appearance of blood, it is fit [for sprinkling]. If it was mixed with wine, we regard it as though it were water [and if the blood would lose its appearance in a similar

quantity of water, it is unfit; and similarly, in the following cases]. If it was mixed with the blood of a domestic beast or wild animal, we regard it as though it were water. Rabbi Yehudah says: Blood cannot nullify blood [even if the added blood would cause the original blood to lose its appearance if the former were water, the mixture is still fit for sprinkling].

(7) If it was mixed with the blood of unfit [animals, e.g., with the blood of a *roba* or a *nirba*, or the blood of a sacrifice offered with the intention of eating the flesh after its prescribed time or out of bounds], it must be poured out into the duct [in the Temple Courtyard, which carried it off to the Kidron Valley. Here we don't say Let us view the additional blood as water, as above, because were we to allow sprinkling in any manner, people might say that it is valid to sprinkle unfit blood on the altar]. [If it was mixed] with the draining blood [i.e., blood which did not spurt out at the time of slaughter, but was rather squeezed out (blood for sprinkling purposes should be the blood which spurts out and is collected at the time of slaughter)] it must be poured out in the duct [lest, if

רבנו עובדיה מברטנורא

הוא: **חוץ מאחד**. חוץ מוזג אחד. הכי מפרש לה בגמרא. דבחד גרידא מודה ר' אליעזר דלא נתנה הקרבה זו ליקרב, כדאמרן: **ו אם יש בו מראה דם כשר**. והני מיילי כשנפלו המים לתוך דם של קדשים. אבל אם נפל דם של קדשים לתוך מים, אמרינן קמא קמא בטיל, ואפילו יש בו מראה דם פסול: **נתערב ביין**. שהוא ארום: **רואין אותו כאילו הוא מים**. ואם היה דם זה ניכר באותן המים, כשר: **בדם בהמה**. של חולין. רואין אותו דם של חולין כאילו הוא מים ואם היה מראה אדמימות של דם הכשר ניכר בהם, כשר, ואע"פ שהדם הפסול מרובה עליו הרבה: **אין דם מבטל דם**. דמין במינו לר' יהודה לא בטיל ואפילו טפה לתוך כלי גדול. אע"פ שאילו היה הדם מים אין הדם הכשר ניכר בהם, אפילו הכי כשר לזריקה. ואין הלכה כר' יהודה: **ז נתערב בדם הפסולים**. כגון בדם שנשחט לחוץ לזמנו: **ישפך לאמה**. לאמת המים העוברת בעורה ויורדת לנחל קדרון, ולא אמרינן רואים אותו כאילו הוא מים ואם דם הכשר ניכר בהם יורק, דגורין דילמא אתי לאכשורי דם פסולים בעינייהו. וכן דם התמצית. דמדאורייתא דם התמצית לא חזי לכפרה כדכתיב (שם י) כי נפש כל בשר בדם הוא ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר, דם שהנפש יוצאה בו מכפר, ושאינ הנפש יוצאה בו אינו

קָרְבו כָּלֶם חוּץ מֵאֶחָד מֵהֶן, יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרָפָה: וְאִם יֵשׁ בּוֹ מֵרֵאָה דָם, כָּשֶׁר. נִתְעַרְב בְּיַיִן, רֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלוֹ הוּא מַיִם. נִתְעַרְב בְּדָם בְּהֵמָה אוֹ בְּדָם חֲזֵה, רֹאִין אוֹתוֹ כְּאִלוֹ הוּא מַיִם. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, אִין דָּם מְבַטֵּל דָּם: זֵ נִתְעַרְב בְּדָם פְּסוּלִין, יִשְׁפֹךְ לְאֵמָה. בְּדָם תִּמְצִית, יִשְׁפֹךְ

permitted, people might say that “draining blood” is valid for sprinkling]; [while] Rabbi Eliezer declares it fit [since it is not usual for the draining blood to be more than the spurting blood]. If he [the *Kohen*] did not ask but sprinkled it, it is valid

לְאִמָּהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְכַשֵּׁר. אִם לֹא נִמְלַךְ וְנִתְּן, כָּשֶׁר: ח דָּם תְּמִימִים בְּדָם בְּעֵלֵי מוֹמִים, יִשְׁפֹּךְ לְאִמָּה, כּוֹס בְּכוֹסוֹת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, [אִם] קָרַב כּוֹס אֶחָד, יִקְרְבוּ כָּל הַבְּכוֹסוֹת. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, אֶפְלוּ קָרְבוּ כָּלֵם חוּץ מֵאֶחָד מֵהֶן, יִשְׁפֹּךְ לְאִמָּה: ט הַנִּתְּנִין

[even according to the First Tanna, since the Rabbis prohibited it only as a precaution, because of what people may say].

(8) [If] blood of whole [i.e., unblemished and valid] animals [was mixed] with blood of blemished animals, it must be poured out into the duct [here Rabbi Eliezer admits that it must be poured out, since part of this blood is from blemished animals, which is prohibited to be sprinkled upon the altar]. [If] a receptacle [of blood of blemished animals was mixed up] with other receptacles, [containing blood of unblemished animals], Rabbi Eliezer says: If he [the *Kohen*] offered [sprinkled] one receptacle, all the receptacles are offered [in pairs as above, as we assume that the first offered was that of the blemished animal, so that the rest are fit]; but the Sages maintain: Even if they offered all of them save one [pair], it must be poured out into the duct.

(9) If [blood] that is sprinkled below [the red line of the altar, such as the blood

רבנו עובדיה מברטנורא

מכפר. וגזרין על דם הנפש שנתערב בדם התמצית, דלמא אתי לאכשורי בזריקה דם התמצית בעיניה: רבי אליעזר מכשיר. לכתחילה בדם התמצית שנתערב עם דם הנפש. דסבר אין דם התמצית של בהמה מצוי להיות רבה על דם הנפש, הלכך אמאי נגזור, הוי ליה כנתערב דם החולין בדם הקדשים דלא גזרין ביה מידי. וכשנתערב בדם פסולים דמלתא דשכיחא, לא פליג ר' אליעזר. ותנא קמא סבר פעמים שדם התמצית רבה על דם הנפש, הלכך גזר היכא דלא רבה אטו היכא דרבה. ומיהו היכא דלא נמלך הכחן בבית דין אם יתן מתערובת זו אם לאו ונתן מאליו, מודה תנא קמא דכשר, דגזירה בעלמא היא ובדיעבד כשר. וכי אתי לאמלוכי אמרין ליה לשפכו לאמה, משום גזרה. והלכה כחכמים: ח דם תמימים שנתערב בדם בעלי מומין ישפך לאמה. ובהא לא פליג ר' אליעזר, דעובר בזריקתו משום לא תקריבו: נתערב כוס בכוסות. כוס דם של בעל מום בכוסות של דם כשר, ואין ידוע איזה כוס של דם בעל מום: ר' אליעזר אומר אם קרב אחד מהם כו. בדרך שנחלקו באברים ואברי בעלי מומין, כך נחלקו בכוסות, וכדפרישנא לעיל. וצריכא לאפלוגי בתרווייהו, דאי אשמועינן באברים, בהא קאמר ר' אליעזר יקרבו משום דאתעבידא כפרתן בהכשר דהיינו זריקת דמן שהיא עיקר כפרה, אבל גבי כוס בכוסות דעיקר כפרה בקלקול, אימא לא. צריכא: ט הנתנין למטה מחוט הסקרא. כגון דם עולה ואשם ושלמים ובכור ופסח ומעשר, שנתערבו בדם

of burnt, guilt and peace-offerings] was mixed with blood [of a sin-offering] that is sprinkled above, Rabbi Eliezer says: He must sprinkle [it] above, and I regard the lower [blood] above [i.e., the blood which should be sprinkled below, but was sprinkled above] as though it were water, and then he sprinkles again below. But the Sages maintain: It must

לְמִטָּה שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּנִתְנֵין לְמַעְלָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, יִתֵּן לְמַעְלָה, וְרוֹאֵה אֲנִי אֶת הַתְּחִתּוֹנִים לְמַעְלָה, כְּאִלוֹ הֵן מַיִם, וְיִתְחַזֵּר וְיִתֵּן לְמִטָּה. וְהַכֹּהֲנִים אֹמְרִים, יִשְׁפְּכוּ לְאַמָּה. וְאִם לֹא נִמְלַךְ וְנִתֵּן, כְּשֵׁר: ' הַנִּתְנֵין מִתְּנֶה אַחַת שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּנִתְנֵין בְּמִתְנֶה אַחַת, יִתְּנֵנוּ מִתְּנֶה אַחַת. מִתֵּן אַרְבַּע בְּמִתֵּן אַרְבַּע, יִתְּנֵנוּ בְּמִתֵּן אַרְבַּע. מִתֵּן אַרְבַּע בְּמִתְנֶה אַחַת, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, יִתְּנֵנוּ בְּמִתֵּן אַרְבַּע. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר,

be poured out into the duct [they reject the view that we can regard the lower blood as water, and hold that you cannot deviate in its rites (by sprinkling it above), in order to sprinkle the upper blood]. Yet if [the *Kohen*] did not ask, but sprinkled [it above], it is fit [and he then proceeds to sprinkle below, since leftover blood of a sin-offering, after being sprinkled above, is poured out at the bottom of the altar anyway].

(10) [If a receptacle of blood] which requires one application [was mixed] with [a receptacle of other] blood [also] requiring one application [e.g., the blood of a firstborn with that of *ma'aser*], it [each receptacle] should be presented with one application. If [blood] which requires four applications [i.e., two which are four, was mixed] with [blood] requiring four applications [e.g., the blood of a burnt-offering with that of a peace or a guilt-offering], they [each receptacle] must be presented with [two, which are] four applications. [Blood] which requires four applications with that which requires one application [such as a firstborn], Rabbi Eliezer says: It [each receptacle] must be presented with four applications [and I regard the superfluous three applications in respect of, e.g., the firstborn blood, as though they were water]. Rabbi Yehoshua maintains: It

רבנו עובדיה מברטנורא

חטאת שהוא ניתן למעלה: ר' אליעזר אומר יתן למעלה. מתנות חטאת. ואע"פ שדם התחתונים מעורב בו, הואין ואינו מתכוין לתת התחתונים למעלה. רואה אני אותם כאילו הן מים. ומפני שמצוה להקדים עליינים לתחתונים, שכל החטאות קודמות לעולות, הלכך נותן למעלה תחלה ואחר כך למטה, ונתינת מטה תעלה לו לשפיכת שיריים של חטאת ולהתחלת מתנות עולה: ישפכו לאמה. דלית להו רואים: ואם לא נמלך ונתן כשר. דהא ניתן ממנו למעלה. ואין הלכה כר"א: ' הנתנין במתנה אחת. בגמרא מפרש כגון כוס דם בכור שנתערב בכוס דם מעשר: ינתנו מתנה אחת. מכל כוס וכוס יתן מתנה אחת מכוס זה ומתנה אחת מכוס זה: מתן ארבע במתן ארבע. כגון דם עולה בדם שלמים או בדם אשם, ששניהם טעונים שתי מתנות שהן ארבע ושניהן תחתונים: מתן ארבע

[each receptacle] must be presented with one application [because one must not make more applications than are necessary. On the other hand, even where four are required, one suffices]. Rabbi Eliezer said to him: But he transgresses [the injunction of **בל תגרע**] not to diminish [from God's commandments]! Rabbi Yehoshua replied to him, [According to your view that he presents four applications] he transgresses [the injunction of **בל תוסיף**] not to add [to

God's commandments]! Rabbi Eliezer countered, The injunction not to add applies only where it is by itself [but here where there is a mixup there is no injunction]. Rabbi Yehoshua answered [So, too,] the injunction not to diminish applies only where it is by itself. Moreover, said Rabbi Yehoshua, when you make [four] applications, you transgress the injunction not to add, and commit a positive action with your own hands; whereas, when you do not make [four] applications you transgress the injunction not to diminish, but do not commit a positive action with your own hands [and the commission of a positive act is not similar to an instance of the commission of a prohibition by inaction; the law is in accordance with Rabbi Yehoshua].

(11) If [blood] which is to be sprinkled within [i.e., those sacrifices which require sprinkling between the staves of the ark, on the veil and on the golden altar, listed previously, in chapter 5] was mixed with [blood] that is to be sprinkled without [on the outer altar], it must be poured out into the duct. If [the *Kohen*] sprinkled without and then sprinkled within [even though, at the outset, it is prohibited to sprinkle the outer before the inner, nevertheless, if he did so], it is valid. [If he sprinkled] within and then sprinkled without, Rabbi Akiva declares it unfit, while

רבנו עובדיה מברטנורא

במתנה אחת. כגון עולה בבכור ששניהם תחתונים: ר' אליעזר אומר ינתנו במתן ארבע. ורואה אני את מתנות היתירות הנתונות מדם הבכור כאילו הם מים ואין זה בל תוסיף: **במתנה אחת.** שלא יעבור על בל תוסיף. וידי עולה יצא, דכל הנתנים על מזבח החיצון שנתן במתנה אחת כיפר: **ולא עשית מעשה בידך.** ואינו דומה, עושה מעשה ליושב ואינו עושה ואיסור בא מאליו. והלכה כר' יהושע: **לא הנתנין בפנים וכו' ישפכו לאמה.** דלא אמרינן רואים, ואסור לשנות את אלו מפני

ינתנו במתנה אחת. אומר לו רבי אליעזר, והרי הוא עובר על בל תגרע. אומר לו רבי יהושע, והרי הוא עובר על בל תוסיף. אומר לו רבי אליעזר, לא נאמר בל תוסיף אלא כשהוא בעצמו. אומר לו רבי יהושע, לא נאמר בל תגרע אלא כשהוא בעצמו. ועוד אומר רבי יהושע, כשנתת, עברת על בל תוסיף ועשית מעשה בידך. וכשלא נתת, עברת על בל תגרע ולא עשית מעשה בידך: **לא הנתנין בפנים שנתעברו עם הנתנין בחוץ, ישפכו לאמה.** נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים, כשר. בפנים וחזר ונתן בחוץ, רבי

the Sages declare it fit. For Rabbi Akiva maintained: All blood [which was supposed to be offered on the outer altar] which entered the *Heikhal* to make atonement, is unfit [and invalidates the sacrifice]; but the Sages rule: The [blood of an outer] sin-offering alone [invalidates if brought into the inner Sanctum, but not other sacrifices (see Rashi on Leviticus 6:23)]. Rabbi Eliezer said:

The guilt-offering, too [is invalidated if its blood is brought into the inner Sanctum], for it says: "As is the sin-offering, so is the guilt-offering." (Leviticus

7:7)

(12) If the blood of a sin-offering was received in two receptacles and one of them went out [i.e., out of the Temple Courtyard thereby disqualifying it], the inside one is fit [and therefore, one can sprinkle that blood and the sacrifice is valid]. If one of them entered inside [the inner sanctum into the *Heikhal*], Rabbi Yose HaGalili declares the outer one [i.e., the one that remained in the Temple Courtyard] fit [for sprinkling]; but the Sages disqualify it [as well and the sacrifice is invalid]. Rabbi Yose HaGalili said: [It is a *kal ve-homer*] If the place where an intention [directed to it] disqualifies, [namely] without [i.e., the intent, at the *shehitah*, to sprinkle the blood outside the Temple Court disqualifies the sacrifice. Yet if one actually carried one receptacle outside, we do not regard the other receptacle as though it, too, had been carried outside, for the first case

רבנו עובדיה מברטנורא

הכשרן של אלו. ור' אליעזר דסבר אמרינן רואין, לא פליג הכא, דהיכי לעבדי, נתיב לחוץ והדר לפנים, בשם שמצוה להקדים עליונים לתחתונים, כך מצוה להקדים פנימי לחיצוני דפנימי חשוב. נתיב בפנים והדר נתיב בחוץ, כיון דאיכא חטאת ואשם שאם נתערב דם בדמים הפנימים לא מצי למימר יתן בפנים ואחר כך יתן בחוץ משום דמפסלי חיצונים, לא פסיקא ליה. ואם תאמר לפסלינהו לחיצונים כדי להכשיר פנימים. למפסלינהו בידיים לא קאמר רבי אליעזר, ומוטב להמתין עד שקיעת החמה ויפסלו מאליהן וישפכו לאמה: **נתן בחוץ**. כהן שלא נמלך ונתן מתערובת זו בחוץ, כשר: ר' עקיבא פוסל. החיצון, שכל דמי החיצונים שנכנסו לפנים נפסלו: **וחכמים מכשירים**. בכל הקרבנות, חוץ מחטאת החיצונה דמיפסלא משום וכל חטאת אשר יובא וגו'. והלכה כחכמים: **ר' יצא אחד מהן לחוץ**. חוץ לעורה: **הפנימי כשר**. ונותן ממנו מתנותיו והקרבן כשר: **וחכמים פוסלים**. דכתיב (ויקרא 1) אשר יובא מדמה, ואפילו מקצת דמה, פסול, מדלא כתיב את דמה: **ומה אם במקום שהמחשבה**

states, The inside one is fit and], you do not treat what is left as what went out; then the place where an intention [directed to it] does not disqualify, [namely,] within [i.e., the intention to sprinkle the blood in the *Heikhal*, does not disqualify the sacrifice], is it not logical that we do not treat that which remains as what entered within? If it [the blood] entered within to make

atonement [if it was carried into the *Heikhal* for sprinkling], even if he [the *Kohen*] did not make atonement [i.e., he did not actually sprinkle it], it is unfit; the opinion of Rabbi Eliezer. Rabbi Shimon says: [It is not unfit] unless he [actually] makes atonement [in the *Heikhal*]. Rabbi Yehudah says: If he took it in unwittingly [not knowing that it was forbidden], it is fit. All unfit blood which was sprinkled at the altar, the headplate [of the High Priest] does not appease and make it fit, except for defiled [sacrificial limbs], because the headplate does appease and makes fit for that which is defiled, but does not appease and make fit for that which goes out [i.e., if blood became disqualified by leaving the Temple Courtyard and was brought back and sprinkled upon the altar, it is not valid].

רבנו עובדיה מברטנורא

פוסלת בחוץ. כלומר, ומה חוץ, שהוא מקום שהמחשבה פוסלת בו שאם חישב בשחיטה על מנת לזרוק דמה לחוץ, פסולה: **לא עשה.** אצל מוציא מקצת דמה לחוץ את המשוייר בפנים כיוצא, כדאמריתו הפנימי כשר: **מקום שאין המחשבה פוסלת בפנים.** כלומר היכל שהוא מקום שאין מחשבה פוסלת בו שאם שחט על מנת ליתן את הנתנים בחוץ בפנים כשר, אינו דין וכו'. ואין הלכה כר' יוסי הגלילי. ודוקא בדם הוא דאמרין דאם יצא חוץ לעזרה או נכנס בפנים להזות ממנו בהיכל נפסל. אבל בשר קדשים נהי דאם יצא לחוץ נפסל ואסור באכילה, דכתיב (שמות כג) ובשר בשדה טריפה, בשר שיצא חוץ למחיצתו דהיינו קדשי קדשים חוץ לעזרה וקדשים קלים מחוץ לעיר, נעשה כאילו הוא בשר בשדה והרי הוא טריפה ולא תאכלו. מכל מקום אם נכנס לפנים אל תוך ההיכל לא נפסל בשביל כן ומותר באכילה. דאמר קרא אשר יובא מדמה לא תאכל, מדמה ולא מבשרה: **עד שיכפר.** בהיכל: ר' יהודה אומר כו'. והלכה כר' יהודה: **ואין הציץ מרצה על היוצא.** ואע"ג דפסולים שעלו לא ירדו, ארצויי מיהא לא ארצו, דכתיב (שם כה) ונשא אהרן את עון הקדשים, ובפרשת אמור כתיב כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים וגו' וטומאתו עליו, מה קדשים האמורים להלן בטומאה הכתוב מדבר, אף עון קדשים האמורים בציץ בטומאה הכתוב מדבר:

המשואר כיוצא. מקום שאין המחשבה פוסלת בפנים, אינו דין שלא נעשה את המשואר כנכנס. נכנס לכפר, אף על פי שלא כפר, פסול, דברי רבי אליעזר. רבי שמעון אומר, עד שיכפר. רבי יהודה אומר, אם הכניס שוגג, כשר. כל הדמים הפסולים שנתנו על גבי המזבח, לא הרצה הציץ אלא על הטמא, שהציץ מרצה על הטמא, ואינו מרצה על היוצא: